

Lisabonská smlouva

ještě jednou a tentokrát podrobně...

Historie LS

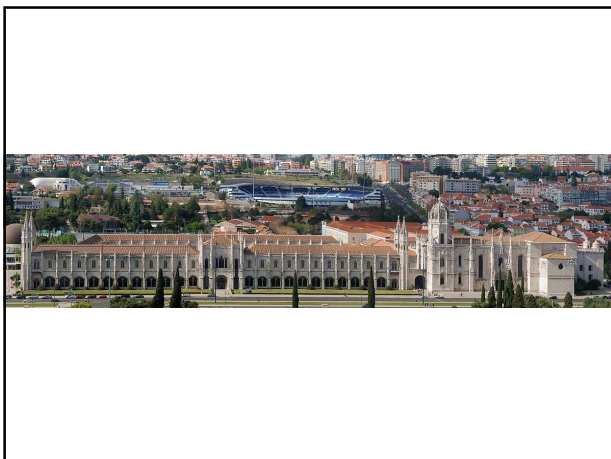
- K Niceské smlouvě připojena deklarace o nutnosti dalších změn EU
- Evropská rada – Laeken, dne 15. prosince 2001 přijímá Deklaraci o budoucnosti Evropy (*Laekenská deklarace*)
 - závazek, že se EU stane demokratičtější, průhlednější a efektivnější.
 - 1. rozdělení a stanovení pravomocí EU a čl. st.
 - 2. zjednodušení smluv
 - 3. revize institucionálního uspořádání EU
 - 4. směřování k ústavě pro občany Evropy
 - svolán Konvent, který vytvořil návrh Smlouvy o Ústavě pro Evropu

Konvent

- poprvé tato metoda použita při přípravě Listiny základní práv a svobod EU
- Složení:
 - 15 představitelů vlád členských zemí;
 - 13 představitelů vlád kandidátských zemí;
 - 30 zástupců národních parlamentů členských zemí;
 - 26 zástupců národních parlamentů kandidátských zemí;
 - 16 členů Evropského parlamentu;
 - a 2 zástupce Evropské komise.
 - celkem **105** členů konventu
 - + pozorovatelé
- návrh následně diskutován Evropskou radou, která schválila definitivní verzi v roce 2004
- Smlouva o ústavě pro Evropu však nebyla úspěšně ratifikována => období reflexe...

LS jako fénix vstávající z popela...

- V roce 2007 Německo jako předsedající stát iniciuje přijetí tzv. Berlínské deklarace - vyjádření vůle přijmout novou smlouvou před parlamentními volbami v roce 2009
- 21. – 23. 6. 2007 – Evropská rada schvaluje mandát pro mezivládní konferenci, vytyčuje základní body
- V říjnu 2007 – schůze Evropské rady pod Portugalským předsednictvím zapracování posledních změn a příprava finální verze nyní již „Lisabonské smlouvy“
- 13. prosince hlavy států podepisují LS v klášteře sv. Jeronýma v Lisabonu

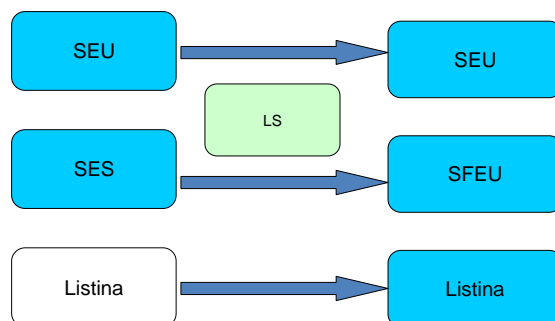
Ratifikace

- mezinárodní:
 - pro vstup v platnost je nezbytná R ve všech čl. st. dle jejich ústavního pořádku.
 - vstup v platnost 1. měsíce následujícího po poslední R.
- česká
 - ústava čl.63 : Prezident republiky dále ... b) sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; ...
 - ústava čl.39 odst. 4 : K přijetí ústavního zákona a souhlasu k ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v čl. 10a odst. 1 je třeba souhlasu třípětinové většiny všech poslanců a třípětinové většiny přítomných senátorů.

Obsah LS

- Zpracování změn v rámci mandátu
- Zachování stávající struktury více smluv, ale SES přejmenována na SFEU
- Samotná LS má 2 základní části
- Přiznání PS Listině základních práv formou odkazu na ni (není tedy zahrnuta).

A ještě jednou, tentokrát graficky

Listina základních práv Evropské unie

- Doplnuje celkový systém ochrany ZLPS ale nedoplňuje systémy národní.
- Většinou kodifikace stávající judikatu ESD ve věcech ZLPS
- Nerozšiřuje pravomoci EU
- Uplatnění jen při provádění práva EU

Změny zaváděné LS

- Přiznání PS EU
- Změny institucionálního rámce EU
 - Stálý předseda Evropské rady
 - vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
 - Snížení počtu poslanců na 751

Změny zaváděné LS

- Snížení počtu komisařů (z 27 na 15 od 2014)
- Posílení národních parlamentů při kontrole dodržování principů proporcionality a subsidiarity
- Zavedení tzv. oboustranné flexibility
- Přesnější vymezení pravomocí

Výlučné pravomoci

1. celní unie;
2. stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;
3. měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;
4. zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky;
5. společná obchodní politika.
6. uzavření MS, pokud je její uzavření stanoveno legislativním aktem Unie nebo je nezbytné k tomu, aby Unie mohla vykonávat svou vnitřní pravomoc, nebo pokud její uzavření může ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost.

Sdílené pravomoci

- a) vnitřní trh;
- b) sociální politika, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě;
- c) hospodářská, sociální a územní soudržnost;
- d) zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů;
- e) životní prostředí;
- f) ochrana spotřebitele;
- g) doprava;
- h) transevropské sítě;
- i) energetika;
- j) prostor svobody, bezpečnosti a práva;
- k) společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě.

Doplňkové pravomoci

1. v oblasti výzkum, technologického rozvoje a vesmíru
2. rozvojové spolupráce a humanitární pomoc ,
 - nesmí ale členským státům bránit ve výkonu jejich pravomocí!

Oblast koordinace, podpory a doplňkové činnosti

- a) ochrana a zlepšování lidského zdraví;
- b) průmysl;
- c) kultura;
- d) cestovní ruch;
- e) všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport;
- f) civilní ochrana;
- g) správní spolupráce.

Změna hlasování v Radě

- Od 1.11.2014
- Nová KV, již ne vážené hlasování
 - Návrh Komise:
 - Min. 55% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
 - Blokační menšina – členové, kteří zastupují min. 35% obyvatelstva zúčastněných států plus 1 stát navíc
 - Rozhodování bez návrhu Komise/vysokého představitele pak:
 - Min. 72% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
- Do 31.3.2017 lze jet podle starých pravidel

Komunitarizace III. pilíře

- Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech začne fungovat podobně jako dosavadní spolupráce v oblasti soukromého práva
- Jsou rozšířeny pravomoci v této oblasti, např.
 - vzájemné uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech
 - Stanovení pravidel pro mimořádně závažné trestné činy s přeshraničním rozměrem
 - Možnost zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce
- Navíc změna způsobu výkonu stávajících pravomocí
 - Posílení úlohy Komise
 - Změna účinků právních aktů
 - Rozšíření pravomocí ESD

Kontrolní mechanismy

- Vnitrostátní parlamenty jsou zapojeny do procesu kontroly, zda EU nepřekračuje své pravomoci a neporušuje zásadu subsidiarity;
- V oblasti justiční spolupráce v trestních věcech – princip záchranné brzdy

Vystoupení z EU

- Článek 50 SEU
- Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.
- Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Uníi. ... Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
- Smlouvy přestávají být pro dotčený stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo, nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotčným členským státem o prodloužení této lhůty.
- OT: který „stát“ již vystoupil?

Ústavní soud a LS

- Senát podal návrh na vyslovení, že vybraná ustanovení LS nejsou v souladu s českým ústavním pořádkem, prezident se připojil
- 26.11.2008 ÚS rozhodl (Pl. ÚS 19/08), že tomu tak není
- Napadaná ustanovení:
 - Výlučné pravomoci (federativní uspořádání, zásah do státnosti ČR)
 - Oblast subsidiárních pravomocí není omezena vnitřním trhem
 - Možnost přijímat MS hlasováním KV v Radě, závaznost pro všechny
 - Možnost pozastavení členských práv

Ústavní soud a LS

ÚS se mimo jiné:

- Přihlásil se k vrcholnému postavení čl. Ústavního pořádku a možnosti dovést nesoulad MS s ním i ex post, tedy po její ratifikaci
- Odmítl absolutní chápání suverenity, přihlásil se k praktickému pojetí - v tomto smyslu přenesení určitých kompetencí státu, které vyvěrá ze svobodné vůle suveréna a bude nadále vykonáváno za jeho účasti předem dohodnutým a kontrolovaným způsobem, není pojmovým oslabením svrchovanosti státu, ale naopak může v důsledcích znamenat její posílení ve společném postupu integrovaného celku
- Konstatoval, že ani LS nedává EU kompetenční kompetenci
-

Závěr – posuďte sami...

